

مصاحبه با مدیر کل آموزش و پرورش استان یزد

یکی از چالش‌های اصلی آموزش و پرورش، آزمون‌های سنجش پی‌درپی و فشار ناشی از آن بر روی معلم و دانش‌آموز است، که براساس نظر برخی کارشناسان جایگاه مدرسه را، از زیستگاه به یک گذرگاه ورود به آموزش عالی تقلیل داده است! در این شرایط معلم چگونه می‌تواند تجربه زیستن و صفات لازمه آن مثل خودباوری، قانون‌مداری، آزادمنشی، مهرورزی و ... را برای دانش‌آموزان فراهم کند؟ ارزیابی مستمر از برنامه‌های آموزشی متضمن موفقیت فرآیند آموزشی است؛ به‌طوری که یکی از ارکان برنامه‌های آموزشی موفق، ارزشیابی است. ماهیت کلی ارزشیابی منجر به اضطراب دانش‌آموزان نمی‌شود، ولی ایده‌آل‌طلبی برخی از والدین و مقایسه و رقابت‌هایی که بین دانش‌آموزان ایجاد می‌شود، منجر به استرس و اضطراب در دانش‌آموزان می‌گردد. مطمئناً اگر ارزیابی به شیوه صحیح انجام شود، با ارائه بازخورد صحیح، منجر به اصلاح به موقع فرآیند برنامه‌های آموزشی، در راستای تحقق اهداف مختلف دوره‌های آموزشی خواهد شد.

در نشست با آقای حشمتی که از کارشناسان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی آموزش و پرورش هستند و اخیراً بازدید از برخی مدارس یزد داشتند، ایجاد ستاد آزمون در آموزش و پرورش استان یزد و فشار مضاعفی که متعاقب این برنامه‌ریزی بر معلمین و دانش‌آموزان وارد می‌شود را بیراهه توصیف کردند! آیا شما با این دیدگاه موافقت می‌کنید؟ و آیا واقعا هدف آموزش و پرورش استان یزد حفظ رتبه اول به هر قیمتی است؟

ستاد آزمون در آموزش و پرورش نیز با هدف تاکید بر ارزشیابی، با رویکرد اصلاح برنامه‌های درسی به جای رقابت‌های مدرسه‌ای و فردی و همچنین پایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به صورت هنجاری و تشخیص مشکلات دانش‌آموزان و برنامه‌ریزی در بخش‌های مختلف محتوا، نحوه ارائه درس، ایجاد فرصت‌های یاددهی-یادگیری برای رفع اشکالات آن ایجاد شده است. بدیهی است اظهارنظر در خصوص هر گروه کاری مستلزم اطلاع صحیح از اهداف تشکیل، فعالیت‌ها و عملکرد آن گروه است.

ایشان در برخی از صحبت‌های خود به این نکته اشاره کردند که: «تیمز و پرلز آزمون اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز نیست، بلکه برای ارزیابی برنامه درسی و عملکرد نظام آموزشی است، درحالی‌که در یزد به شکل مسابقه به این آزمون‌ها می‌نگرند!» ما یلیم نظر شما را در این زمینه جویا شویم؟

آزمون تیمز و پرلز از طرف پژوهشکده تعلیم و تربیت در سراسر کشور به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای انجام می‌شود و در استان یزد نیز در هر دوره اجرای آزمون در تعدادی مدرسه که به صورت کاملاً تصادفی توسط گروه تحقیق انتخاب و به استان اعلام می‌گردد، اجرا می‌شود، نتایج آزمون‌ها به صورت کشوری تحلیل شده و هیچ‌گونه تحلیل پیشرفت تحصیلی‌ای به صورت کارنامه فردی یا جایگاه مدرسه‌ای و حتی استانی صادر نمی‌شود. نتایج آزمون‌ها به صورت تحلیل‌های کلی در ارزیابی برنامه درسی و عملکرد نظام آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در نشستی که با دانش‌آموزان داشتیم، تعریف آن‌ها نیز از مدرسه محلی برای یادگیری درس زندگی بود، درحالی‌که آزمون‌های بی‌وقفه و تلاش مدارس برای سبقت در رتبه و مقام، فشار زیادی به آن‌ها وارد کرده است، به گونه‌ای که تصورشان این است که اصلاً روحیات و شرایط آن‌ها در نظر گرفته نمی‌شود. در این باره نظر شما چیست؟ جمع‌آوری دیدگاه‌ها و نظرات دانش‌آموزان در خصوص عملکرد مدرسه کار مطلوبی است، مشروط بر این‌که نظرخواهی بر اساس ابزارها و چک لیست‌های روا و پایا و در نمونه‌ای تصادفی و طبقه‌ای که معرف همه دانش‌آموزان باشد، انجام شود. با این حال اگر نظرات موردی دانش‌آموزان به صورت مصداقی و شفاف ارائه شود در برنامه‌های آموزشی مورد لحاظ قرار می‌گیرد.

از آن‌جا که در دنیای امروز، مدرسه از تعریف سنتی‌اش - به معنای مکانی که صرفاً دانش‌آموز در یک فضای خشک و رسمی به کسب علم بپردازد فاصله گرفته است، در این شماره نشریه مدرسه ما، سعی کرده‌ایم با همفکری ارکان سه‌گانه آموزش یعنی دانش‌آموز، خانواده و مدرسه، به تعریف و ترسیم مشترکی از مدرسه نزدیک شویم. در گفتگوهایی که با یکی از کارشناسان آموزش و پرورش - آقای حشمتی - و برخی از دانش‌آموزان مدارس جوادالائمه داشتیم، دغدغه‌هایی بیان شد که ضروری دانستیم آن‌ها را با مدیر کل محترم آموزش و پرورش در میان بگذاریم و نظراتشان را جویا شویم. علاقه داشتیم در گفتگوی حضوری به کندوکاو موضوع بپردازیم، که فرصتی فراهم نشد. ناگزیر بخشی از پرسش و پاسخ‌هایی که در این نشست‌ها طرح شده بود را به پیوست سوالات مصاحبه، به دفتر آقای شیرزاد ارسال کردیم که جواب‌های ایشان را با هم می‌خوانیم.

مدتی است که در مجموعه آموزشی جوادالائمه(ع)، موضوع مدرسه به معنای زیستگاه دغدغه جدی مسئولین و کادر آموزشی شده است. زیستگاه به معنای محلی که در آن دانش‌آموزان چگونه زندگی کردن را یاد می‌گیرند و کسب علم را به‌عنوان بخشی از زندگی و نه تمام آن، در مدرسه تجربه می‌کنند. نظر شما نسبت به این رویکرد چیست؟

هرگونه فعالیتی که در مدارس دولتی یا غیردولتی انجام شود اگر در راستای تحقق اهداف آموزشی و پرورشی و راهکارهای سند تحول باشد، می‌تواند مفید واقع شود؛ ولی باید دقت نمود درگیر فعالیتهای مقطعی، کوتاه مدت و نمایشی بدون هدف مشخص نشویم.

مدارس ما برای زیستگاه شدن نیاز به همراه شدن خانواده‌ها دارند. شما به‌عنوان مقام ارشد آموزش و پرورش استان، چه برنامه‌ای برای پرخش دغدغه ذهنی خانواده‌ها از رتبه برتر، نمره بالاتر و رشته‌های بهتر برای فرزندان‌شان، به سمت آمادگی فرد برای ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی که در سند تحول آموزش و پرورش، هدف نظام تعلیم و تربیت تعریف شده است، دارید؟

آموزش خانواده به‌عنوان بخشی از فعالیتهای انجمن اولیا و مربیان مدارس برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود. اگر به عنوان دوره‌های آموزش توجه شود، اکثر آن‌ها به شیوه‌های تربیتی و تعامل مطلوب خانواده با فرزندان اختصاص دارد و کمتر به حوزه آموزش‌های کلاسی و رسمی می‌پردازد. با این حال خواست خانواده و در نظر گرفتن این خواست توسط واحدهای آموزشی هم در مدارس غیردولتی و هم در مدارس دولتی، در بعضی موارد منجر به ایجاد اضطراب در دانش‌آموزان برای کسب رتبه‌های برتر شده است.

ولی باید مدنظر داشت که هیچ فعالیت آموزشی و پرورشی از هم جدا نیست و نباید توجه به بخشی، موجب غفلت قرار دادن بخشی دیگر شود. این موارد روی هم تاثیر دارد. کارهای پژوهشی که بر روی عوامل موثر بر موفقیت‌های آموزشی دانش‌آموزان انجام شده است، درباره نقش عوامل معنوی، خودباوری، تعامل‌های اجتماعی مطلوب، خودتنظیمی و ... نتایج معناداری به دست آمده است.

امید آن‌که همه با هم بتوانیم با برنامه‌ریزی دقیق و حرکت بر مبنای برنامه در تحقق اهداف آموزشی و پرورشی و شکل‌دهی جامعه‌ای متعالی موفق عمل نماییم...

نامه‌ها و نوشته‌ها

سپاسگزاریم از محمد ناصری، مدیرمسئول مجلات رشد، که با وجود خانواده غنی ۳۱ اولادی رشد، مستندسازی تجربیات و فعالیتهای مجتمع آموزشی جوادالائمه (ع) در نشریه «مدرسه ما» را، در نوع خود ارزشمند و کاربردی برشمردند. با این نگاه، بدون تردید ما نیز تلاشمان را مضاعف می‌کنیم تا در غنی کردن عرصه مطبوعات و رسانه مدرسه‌ای کشور، نقش‌آفرین باشیم.

همواره منتظر دریافت نقد و نظرات شما خواننده عزیز هستیم.

